

Előzetési díj félre postán és helyben borítékkal 6 forint, boríték nélkül hához küldve öt forint ezüst pénzben.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap egy egy iv.

Lapjaink mindennemű hirdeményeket felvesznek.

Egyegy hasáb-sorért apró betűkkel öt ezüst kr. számítottatik.

NEMZETI UJSÁG.

Alapítá KULTSÁR ISTVÁN táblalíró, kiadja Özvegye.

Előfizetheti minden cs. kir. postahivatalnál s helyben a szerkesztőségnél. Zöldkert utca 488. szám alatt földszint, a hivatalban.

Tisztán írott czimeket kérünk. Levelek a szerkesztőségnek címzendők.

Bérmentelen leveleket csak rendes levelezőinktől fogadunk el. Névalírás nélküli idegen kezekből hozzánk küldött tudósításokat semmi esetre sem közlendünk.

TARTALOM.

Magyarország és Erdély. Kinevezés. Tudomány és irodalom. (A középkor általános rajza. Vége. — Jegyzéke azon franciaországi városoknak, melyekben nyilvános könyvtárak vannak. Vége.) — Törvényhatósági tudósítások. Bereghöl (közgy. hús-árszabás, urbéri telken lakó nemesek adóztatása, közmunkák, sat.). Kőrösből (tisztújítás) Nógrádból (előleges tudósítás). — Vidéki hírek. (Szentmihályból. Kecskemétről). — Vegyes újdonságok.

Külföld. Portugalia. Spanyol-, Franciaország. N. Britannia. Németalföld. Oroszország. Északamerikai egyesült státusok.

Társulatok és intézetek. (Ipargyesület. Józsefnádor nemzeti képcsarnoka. Vakok pesti intézete.

Hirdetések. Gabonaár. Pénzkelet. Lotteriahuzások. Dunavízjárás.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ő es. kir. ap. felsége Stadion Rudolf grófot, Morva-Silesia kormányzóját, Galicziában rendkívüli teljes hatalmu kir. biztossá kinevezni legkegyelmesebben méltóztatott.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

A középkor általános rajza.

(Vége.)

III.

Különbféle találmányok.

A középkor (1—1492-ig Kr. után) második felében többféle találmányok vagy fölfedezések történtek, melyek a világ eseményeire nagy befolyást gyakorolának. Ezek közé tartozik mindenek előtt az iránytű. Ugyanis észrevették, hogy a mágneskővel megdörzsölt ércztű oly csodálatos tulajdonnal bír, miszerint szabadon mozogván, hegyével északfelé mutat. E pont után természetes könnyűséggel meghatározhatni a világ többi részét. Ilyen tűt iskátulyácskákban hegyes vesszőre állítva, iránytűnek neveznek. Ezen nevezetes találmány következtében, melyet némelyek Gioja Flavio, mások Girinek tulajdonítanak, Amalfiból, a tizenegyedik század kezdetén, az addigi partmelléki hajókázás átváltozott rendkívüli tengeri utazásra, mi a meglepő fölfedezéseket eredményezte.

A hadügyre épen illy nevezetes befolyással volt a löpor föltalálása. Az illy port a kínaiak úgy tekintették, mint a melyet népük már 2000 évvel előbb föltalált; s a spanyol-arabok szintugy ismerték, és tűzijátékokra használták. Közönséges vélemény szerint Schwarz Berthold sz. Ferencz rendű szerzetes találta föl a löport, 1350 körül. Ez tudniillik egykor kénkövet, szenet, és salétromot apróra összezuzván mozsárban, lenyomatá kövel. E tömeghez esetleg tűz fért, és azon pillanathoz a rajtalevő darab követ rettentő csattanással fölrepítte az épület padlásához. E találmány azonnal használtatott.

Ugyanis mozsár alaku csök készítetvék, kövel megtömvék, és az átlukasztott gyű-helyen keresztül meggyújtatvák Ezen mozsarak. dörgő pus-kák, eleinte igen nagyok valának, helyből alig ki-mozdíthatók. A csatákban használatul kisebb s könyebb löszerek vagy ágyúk öntetvék. Utóbb illy vékony csöket öntének, hogy egyes ember kéjelmesen igazgathatá s hordozhatá; ezen kézi löszerek, mint a főnebbiek, eleinte kanócz által gyújtattak meg; 1517ben Nürnbergben találtatott föl a kerék puská-szerszám, a használandó tüzkőtől (Flint) a kézi puskák flintáknak nevezetvék. Ezen puská-szerszám utóbb Franciaországban a mai módra tökéletesitetett. Itt, Bajonneban, egy neme is találtatott föl az öldöklő fegyvereknek, melyet a puskára föl és le srófolni, még dárda helyett is használhatni, ezt bajonetnak nevezik, Bajonne várostól.

Ezen új fegyverek miatt a hadügy egészen megváltozott alakot ölt. Azután az elválasztó ütközet nem annyira a harczosok száma, testi ereje és ügyességétől, hanem a hadvezérek jártasságától függött. Az ember nem vala kénytelen emberrel szembeszállani s megvívni; hanem a leggyávábbik messziről leteríté a legvitézebbet; ez okért a lovagok lassankint kiállottak a hadi szolgálathól. Az ezredeket

ekkor leginkább zsoldosok tölték be, idővel állandó katonaság hozattott be. A hadi tudomány formaszertintű tudományosságra emeltetett.

Az élet és tudományra egyenlőn befolyásteli találmánykint bizvást tekintheti az órákat. Legrégibb időkben létezének már napórák, de csupán nappal és napfény mellett valának haszonvehetők. Ezen hiány okozta a víziórák kigondolását, bizonyos vízmennyiség lecsepegése jelenté ki az óra elmúltát. Ennek legelső fölfedezőül a babilonaiak említetnek, kikből a víziórák a görögökhöz, ezek által Európába vitettek. Harun-al-Raschid chalifa 807ben Nagy-Károlynak igen művészi-leg készült vízióráat ajándékozta, melyre harangocskák, apró figurák rakatvák. A vízi-órák helyett gyakran a biztos homokórák is használtattak. Mint egy 1000 év körül kezdeték ismerni a kerékórákat, melyek nyomtaték vagy rugékony tollak segéd-mével hozatvák mozgásba; a nevezetes Gerbert, utóbb II. Sylvester pápa is készített óráat, de nem ütött. Utóórák 1300dikban jöttek létre s divatha. Do ndi Ja kab szülővárosa Pádua részére torony-óráat készített 1344ben, mely minden órában ütött. Németországban ugy tetszik Augsburg birt legelsőben ütőórákkal. A (függentyű—pendel—a 17ik században találtatott föl Galilei és Huygens által.) A zsebórák 1509ben Hele Péter, nürnbergi órást által készítetvék nürnbergi tojás név alatt; idom-talan alakja nem sokára ildomosáá tétetett. Az azo-kali szabályszerűbb foglalkozás következtében Huy-gens bokros érdemeket szerze magának.

A nagy és fontos találmányok egyike bizonyára a könyvnyomatás vala. Hajdanában csupán írott könyvek valának, melyeket leginkább a szorgalmas szerzetesek készítettek, így sokba is kerültek, s ritkaság gyanánt tekintettek. A minta szerinti szabás, mint fontos találmány, már a 14ik század kezdetén ismeretes vala. Tudniillik fatáblácskákra mindenféle szent képek kimetszetvék, füstékek beecsetelvék, és lenyomatvák; belő metszetvén a szentnek neve is. Azután egyes bibliai történetek, végre egész lapok fatáblákra metszetvék. Annyi fatábla kivántaték a könyvnyomatáshoz, a hány lapja leendett a könyv-nek, és minden könyvhez új és más táblákat kelle tö-mérdek költséggel beszerezni. Így még mindig igen sok bajjal járt a könyvnyomatás.

Guttenberg János a Sorgeloch lovagnem-zetségből (született Majnában 1401ben) azon szerencsés ötlet s gondolatra jött Strassburgban, hogy az egyes betűket bük-táblácskákba, — azért németül Buchstaben-nek nevezeték — metszené, zsinéggel rendbe foglalná, és az így elrendezett egyszere lenyomná. A már lenyomott betűket ismét leheté használni. Ámde mivel a fa hamar elhasado-zott, ónt és keményebb érczet vett helyette. Gut-tenberg Majnában folytatá kísérleteit; 1450ben egyez-ségre lépett Faust János gazdag aranyművessel, és Schöffler Péterrel Gemersheimből. Az utóbbi-nak tanácsára a betűk öntetni kezdetek, a nyomáshoz szurokkorom és lenmag-olajból fekete festék készítetett. Ezután gyorsan előrehaladt a művészet; az első ismert könyv megjelent 1456 vagy 1457ben, a ki láthatta, bámulva szemléle. Azonban a nemeskeblű Guttenberg János föltalált művé-nek tökéletesítésében adóságha vevén magát, nem találván hatalmas pártfogókat, műszereit kényte-len volt átengedni Faustnak; a vállalatból egészen kizáratott. Meghalt 1468-ban. Az új művészet Euro-pa minden tartományaiban még a 15dik században elterjedt. Magyarhonban az igazságos Mátyás ki-rály idejében Gereb László budai prépost állította föl az első könyvnyomó műhelyt Budán 1472ben, a föllállított sajtó kormányzatát Hess Andrásra bizván. Így tehát a sajtó két évvel ugyan utóbb, mint Franciaországban, de egyel előbb, mint Angolhonban, és kilenczel előbb működött hazánkban, mint Bécsben.

IV.

Tudományok, művészetek.

A sajátképeni tudományok kisé állottak az előbbi középkorban. Azon férfiak, kik egyedül tetteket forgatának eszközben, kevésbé valának alkalmasok a csendes, ülő életmódra. A tudatlanság annyira elharapódzott a világiak között, hogy írni sem valának képesek. A papság volt majdnem kizárólag a tudományosság birtokában. Különösen a klastromok nyújtának menedékhelyet a tudományoknak; a szerzetesek könyveket és kéziratokat másolának le, mi által a hajdankor drága maradványait megmentették az enyészettől. Az iskolákban kiképeztetése az ifjuságnak szinte a szerzetesekre bízott, jóllehet az iskolai rendszer még elég tökéletlen volt. A későbbi középkorban nagyon szorgoltatott a diák nyelv megtanulása, a tudományokat hön ápolák az olasz fejedelmek, kivált a római pápák. Midőn Konstantinápoly a török hatalmába került (1453-ban) több tudományos férfit Görögországból átköltözék a nyugoti tartományokba; ott hozzá fogván a görög nyelv és tudományok tanításához, fáradozásuk gazdag gyümölcsöt termelt. A tudományok elterjesztői a főiskolák valának, melyek a középkor második felében mindenütt nagy számmal alapítottak. Európában ezen időszakban (1506-ig) nyolczvan nyolcz volt, melyek a pápák fölügyelése alatt a pápák vagy más keresztény fejedelmek költségén emeltettek!

A művészetek közt leginkább a költészet virágzott a középkorban; különösen a nemesek kedvelték. A lovagok csodálatos kalandjai s vitéz tettei a kereszties hadak alkalmával bötartalmu anyagot adtának a költészethez, mely első gyümölcsöt megtermé Provenceben (déli Frankhon) és Cataloniában (északi Spanyolhon); a költők trouba dourok-nak nevezetettek e szótól: trouver, lelmi. A lovagok váraiban viglakomák idején megjelent a dalmok; érzékeny, szívélyes énekeit a hárfa zengése mellett gyönyörölvézzel hallgatták a vitézek és hölgyek. Ezen ugynevezett vig művészet elterjedt egész Francia, Spanyol és Olaszországban, sőt Németországban is, hol a költők szer elem dallosoknak — Minnesänger — nevezetettek, mert szerelem volt énekeik főtárgya. Különösen Schwábhonban a hohensaufok udvarában föl-virágzott a költészet; ezért az illyen dallosok schwáb verselőknék hivattak. Magok a fejedelmek derült kedvökben verseket írának. A fejedelmek udvarából, a lovagok váraiból a költészet s ének elterjedt; a városokban a polgárok nem csak örömet olvasgaták a szerelemdallosok énekeit s elbeszéléseit, de magok is verseltek. Idővel mint a kézművesek czéhbe állottak, és mint műveikben jártasok, mester dallosoknak nevezetettek.

A legnevezetesebbek közül egyik volt utóbb Hans Sachs varga Nürnbergben (1555ben) a ki 6000 egyházi és világi éneknél többet összeirt.

A költészetten kívül a 13dik század közepén leg-szebb virágzásnak indult az építészet. Ezen építésmód, mely eredetileg az araboktól származott Spanyolországban, gothi-nak nevezetett; helyesebben németnek nevezetethetett volna, mert német mester-től kölcsönzé alakját a nagyszerűebbet; egész társulatokban építő-társak név alatt jártak keltek a németek, hogy hasonnemű épületeket, kivált templomokat — Németországban és más tartományokban — illő jutalomért ök állithassanak föl; a dicső német erdők magasba fölmeredő törzseik s messze kiterjedő lombjaikkal szolgáltnak előképül. Ezen nagyszerű templomok művésziileg átlukasztott üres tornyaikkal, nyulánk ég fölé emelkedő oszlopaikkal, gazdag cizf-rázatu ajtó és ablak-íveikkel még mai napon is bez-szélő jelei eldödeink komoly jámbor érzelmének, kik a költséget nem sajnálva, díszes egyházakat emelének a kereszténységnek, a városok büszkesége s fényéül. Ezen időbeli legnevezetesebb épületek közé tartozik: a székes templom Strassburgban, mely-lyet Steinbach Ervin elkezdett 1277ben, és kölni

Hütz János bevégzett 1438ban; azután ama templom Kölnben, mely Hochstetten Konrad érsek alatt 1248ban megalapított, ezen 250 évig dolgozának, a templom hajója mai napig sem készült el tökéletesen. — (Ujabb időkben IV. Frigyes Vilmos porosz király dicséretes uralkodása alatt az építés erősen folytattatik, nemcsak a nevezett király gazdag pártfogolása mellett, hanem reá nagy adakozóknak: az ausztriai császár, a bajor király, több nemeskeblű fejedelem, és derék német férfi.)

Jegyzéke azon franciaországi városoknak, melyekben nyilvános könyvtárak vannak, ezeknek nyomtatott könyvei s kéziratok számának s az íróknak, kik azon könyvtárokról írtak. Kösti dr. Runy tanár.

(Vége).

65. Pamiers: Bibl. de la ville. Könyv 3000 köt. kézirat 5. Haenel p. 270.

66. Páris: a) Bibliothèque du roi. Könyv 800,000 köt. (1835dik évben), kézirat 100,000 köt. Dibdin a bibliographical antiquarian and picturesque tour in France and Germany. London 1821. Vol. 11. p. 122—318. Bailly p. 59—65. Haenel p. 280. sat.

b) Bibliothèque à l'Arsenal. Könyv 150,000 köt. kézirat 5214 köt. Dibdin T. 11. p. 318—341. Bailly p. 115—117. Haenel p. 349.

c) Biblioth. de S. Geneviève. Könyv 112,000 köt. kézirat 1496. Dibdin T. 11. p. 344—362. Bailly p. 120—122. Haenel p. 382.

d) Bibl. Mazarine. Könyv 90,000 köt. kézirat 3500 köt. (s pedig 1700 papiroson iratott). Dibdin T. 11. p. 362—369. Bailly p. 117—119. Haenel p. 379.

e) Bibl. de l'Institut royal de France. Könyv 60,000 köt. kézirat 900. Dibdin T. 11. p. 370. 371. Bailly p. 119 sat. Haenel p. 294.

f) Bibl. du Roi au Louvre. Ezen könyvtárban található ama „evangelistarium“, melyel nagy Károly élt. Dibdin T. 11. p. 372—380. Haenel p. 380.

g) Bibl. de la chambre des Députés. Haenel p. 381.

h) Bibl. de la ville de Paris. Könyv 15,000 köt. kézirat 52. Bailly p. 122—136. Haenel p. 381—382.

i) Bibl. de l'Archevêché. Bailly p. 137.

k) Bibl. des Avocats. Bailly p. 137.

l) Bibl. des Invalides. Bailly p. 140.

m) Bibl. de l'école de droit. Bailly p. 141.

n) Bibl. du museum d'histoire naturelle. B. p. 141.

o) Bibl. de Mr. Duc d'Orleans. B. p. 142.

67. Périgueux: Bibl. de la ville. Könyv 2300. Haenel p. 382.

68. Perpignan: Bibl. de la ville. Könyv 8000 köt. kézirat 82 köt. Haenel p. 383—384.

69. Potiers: Bibl. de la ville, autrefois de l'école centrale. Könyv 20,000 köt. kézirat 80. Haenel p. 385.

70. Pontoise: Bibl. de la ville. Könyv 1360, kézirat 20. Haenel p. 387.

71. Provins: Biblioth. communale de la ville. 1813dik évben írott lajstrom 10,400 kötetet, s ezek között 118 kéziratot idéz, hanem 1821dik évben a könyvtár tűzveszélyben elégett. Haenel p. 388.

72. Pontarlier: Bibl. de la ville. Könyv. 2000 köt. kézirat 12. Haenel p. 387.

73. Le Puy: Bibl. au collège. Könyv 4000 köt. Az itteni museumban ezen tájban találtatott számos római régiségek, régi arany és ezüst pénzek és egyiptomi régiségek tartatnak. Haenel p. 388.

74. Saint Quintin: Biblioth. de la ville. Könyv 4000, kézirat 20. Bailly p. 189. Haenel p. 289.

75. Reims: Biblioth. de la ville. Könyv 14,000 (25,000 köt.) kézirat 896 (968 köt.) Millin Magazin encyclopédique T. V. p. 368. Bailly p. 182—184. Haenel p. 389.

76. Rennes: Bibl. de la université. Könyv 30,000 köt. kézirat 140. L. Catalogue des livres de la Bibliothèque publique de Rennes, publié sous l'administration de M. de Loryeris et rédigé par D. Maillet, ancien professeur et bibliothécaire de cette ville. Rennes 1823—1828. 2. köt. 8. Haenel p. 410.

77. Rhodéz: Bibl. de la ville. Könyv 4000 köt. kézirat 40. Haenel p. 411.

78. Rochelle: Bibl. de la ville. Könyv 7600 köt., kézirat 49 (199 köt.) Millin T. IV. p. 696. Bailly p. 185. Haenel p. 412—413.

79. Rouen: Bibl. de la ville. Könyv 40,000 köt. (mások szerint 70,000), kézirat 1100 köt. L. Dibdin a bibliographical, antiquarian and picturesque tour in France and Germany. London 1821. T. I.

p. 161—181. Notice des MSS. de la Bibliothèque de Rouen (par Mr. Saas). Rouen 1746. 12. Notice des MSS. de la Bibl. de l'église de Rouen par l'abbé Saas, revue et corrigée par un Bénédictin (Tassin) de la congregation de S. Maur. Rouen 1747. 12. Bailly p. 185—189. Haenel p. 414—437.

80. Schlettstadt: Bibl. Beati Rhenani. Könyv 1100 köt. kézirat 48. Scriptorum Romanorum et Graecorum editiones principes LXIV. Haenel p. 437—438.

81. Sens: Bibliothèque publique de la ville. Könyv 7000 köt. L. Millin voyage dans le midi de France. p. 58—74. Millin recueil des monumens inédits, Tome 2. p. 336. Bailly p. 198. Haenel p. 438—439.

TÖRVÉNYHATÓSÁGI TUDÓSÍTÁSOK.

Beregből. Évnyegyed közgyűlésünket május 18án kezdvén, néhány napi küzdés után be is végeztük. — Gyűlésünk rövid volt, mert nálunk a politikai mozgalom igen mérsékelte, a nemzetet illető tárgy választmányhoz szokott utasított. — Első a hús kérdése; ez honunk minden megyéiben viszketeges és csiklandós adózás, és miért? mert nincs kulcs, mellyel elfogva az egyének kételeve lecsilapolhatna; nincs politikai jó rend, melly véget vetne a mértékek és fontokba becsuszni szokott családoknak; ezen segíteni igen jó, és czélszerű lenne; nálunk a hús öröl 11re egy hónapig, s ezután 10re emeltetett. — Szönyegre került egy helyt. tanácsi intézvény, az urbéri telken lakó nemesek adóztatását, s az összeírás fölküldését tárgyzólag; hosszúságos szavaltások után kimondatott az elnöki vélemény, melly szerint választmányunk kiadandó tisztába hozatal végett, hogy így készített táblás jegyzék küldessék föl; mi el is fogadtatott. — Ezután olvastatott több megyebeli helységnek folyamodása, mellyek önhatáraikban kimerített erejük miatt, magokat a közmunkától föloldatni kérik; némelyek a törvényt nem csonkítják; mások kivételt tesznek a szükség és nyomor miatt, melly sújtólag hatott az árvíz dühöngéseiben; a tárgy választmányunk adatott ki, melly kimerítő jelentést készítsen. Fölolvastatott ennekutána egy folyamodás gróf Schönborn praefectussától, mellyben előadatlik, mikép az országgyűlési költségek fejében fizetendő s az illető urolomra számvevőileg kivettelt pénzösszeget aránytalanul terheli az urolomlat; ugyan azért ezt kijavítandó egy választmányt kérne ez ügyben kinevezetni; — melly, bár a megyétől megállapított, és bár egyes járások szolgabirái által fogantatosított is, meghallgatván, kirendeltetett. Zala Zágrábmegyék leveleiben kifejtett összes sérelmek pártolásra találtak — Több szönyegre került tárgy részint a számtalan belügyöket érdeklő szolgabírói jelentések, részint esdőkörözetéseken nyilvánultak, mellynek egyikérol a scontro fölolvastása hasznosságát megemlíteni nem érdektelen. —

Körösből. E megye tisztújító közgyűlése mult hó 25 és 26dikán tartatván, eredménye következő: első alispánná közakarattal zudoveczy Zsidarics János kiáltott ki, mint ki eddig is közmegelegülésre viselő ezen hivatal; a második alispáni hivatal betöltése körül a vélemények annyira elágozóznak, miszerint főispáni helyettes ur méltányosnak találá a szavazást, minek befejeztével mrazoveczy Koritics Károly 460 szóval 93 ellen második alispánná elválasztott. A főjegyzői hivatalra Zsigro vics Ferencz érdemesített; aljegyzővé főispánhelyettes által Fodróczy Sándor neveztetett ki; főpénztárnok lett Ozsego vics Imre; al: Matacsics János. Középponti főszolgabíró: Nemcsics János; a kapronczai járásban: Gvozdanovics Pál; a moszlavinaiiban: Vukotinovics Lajos. Ujmajori alszolgabíró lett: Nemcsics Antal; verboveczy: Koritics Gábor; esküdték: Ludbregben: Somogyi Ádám; Moszlavinában: Barabás Sándor; Ujmajorban: Drenováczy Imre; Köröson: Ladány Vilmos; Verboveczan: Ozsego vics János; Kapronczán: Kemenovics Ferencz. Főügyvédde lön: Sugh György, ügyvédde: Striga Eduard; számvevő: Bubanovics Döme. A többi hivatalnokok, mint: levöltárnok, orvos, sebészek, mérnökök s irnokok eddigi állomásaikban főispáni helyettes által megerősítették; valamint a fizetéses táblabírák is: Kupinics Ferencz és Svagel Cziprian. Végre hogy a tisztújítási ünnepély ösi jelleméből mit se veszítsen, főispáni helyettes által sok új táblabíró is neveztetett ki. — Kiepach Marcellin tisztbéli szolgabíróvá, — Romleitner Ferdinand, Kovácsics György, Femen György, Antalkovich Márton és Cserucsics György pedig tisztbéli esküdtékké érdemesítették a főisp. httes által. Fodróczy György volt főjegyző és Lukinác An-

tal főszámvevő hivatalaikról lemondottak, hogy azonban a rendek némileg méltányolják azon sok évi érdemeket, mellyek e két hivatalnokot felehdhellené teszik, őket e választásnál a kijelöltek sorába iktatták; még pedig a főjegyzőt az első alispáni, a főszámvevőt pedig a 2dik alispáni helyre, mit annál biztosabban lehet tenni, mert meg nem választatásukról mindenki, ök magok is bizonyosak voltak; de ez azért itt s meg másutt még is érdemméltánylatnak mondatlik. A választás renddel történt, távol minden kellemetlenségtől, csupán a főispáni helyettes által adott és rendezett lakoma és bál háboritá az ünnep mély csendét. A tisztújítás két napig tartott, s a főispáni helyettes két napon át vendéglő a rendeket; no de hiszen volt is ám vendége. Agr. Zing.

Nógrádból. Ma július 15kén tartatott tisztújításunk eredményeül jelenthetem, hogy alispánjaink szentimrei Károlyi János, volt második alispánunk, és szandói Sréter László lettek. — A többről legközelebb bővebben.

VIDÉKI HIREK.

Iskolai ünnepély. Sz. Mihály. (Zabolchmegyében) Jun. 19kén. — Minél terhesebb fellegek tornyosulnak anyaszentegyházunk egén, minél korlátlanabban özönl el magát ragályos járványkint a vallási közönyösség földünk népein: annál örvendesebb tünemény egy szívben s lélekben igaz keresztényre nézve, vallási szent buzgalomtól fölhevült olly dicső férfiakat, és erkölcsi gyöngyökkel ékes főszonyokot a cselekvés terén vették elő lépni láthatni, kiknek hű alattvalóik szellemi s anyagi boldogságát tetteleg előmozdítani legedesebb gyönyörűségök!

E jeles férfiak és kitünő főasszonyok koszorujába méltán fűzhetjük ama, mind a polgári nyilvános élet mezején, mind az irodalmi pályán kintetett fényes érdemeinél fogva hazaszerte ismeretes magas műveltségű, mély tudományu, lankadatlan buzgalmu és hű hazafinak b. e. gróf Desselwilly Józsefnek özvegyét, született gróf Sztáray Eleonóra ö melóságát, ki csekély számu, alig 190re növekedett, és többnyire a gazdasáthoz alkalmazott cselédek és szellemből álló hitsorsosi sarjadéknak szellemi nevelését anyailag szívén hordozva, kath. alattvalói számára sz. mihályi jóságában egy 11 öl hosszú, és 5 öl széles iskolát tanítói lakkal együtt építtetett, mellynek kertje, az udvart is ide számítva, térségben 1300 □ ölet teszen. — E díszes iskolaház, mellyet az összes grófi család ezer pengő forint örök alapítvánnyal biztosított, kivévén az egri érsek Pyrker János László ur föméltóságának ezen elemi tanoda fölépítésére kegyesen ajánlott ezer vfr. adományát, és azon tőke alapítványát, mellynek száz vfr. kamatja a tanító évenkinti fizetéseül szolgál, a mélyen tisztelt grófi család bőkezűségének köszöni létét.

Az új tanoda ünnepélyes felszentelésének határideje június 29kére tűzetvén ki, fölviradt végre a sz. mihályi kisdud kath. nyájnak ohajtva várt emlékezetes örömnapija, mellyen fölszentelő Lévay Sándor ur, Egerváráról nevezett prépost, és egri főmegyei kanonok (ki ez alkalmi ünnepély végrehajtására a föntisztelt főuri család által eleve megkérített) miután a vérelnküli áldozatot számos hívek jelenlétében papi segédszolgálat mellett az egkek urának bemutatva, előbb a tiszalöki plébánus G. J. ur, mint a sz. mihályi fiók-egyház lelkesze által szent beszéd is tartatván, a hullámzó néptömeg kíséretében, a m. grófi család tagjaitól övedzve *) a hely színén megjelent, hol egy a tanulók közül bársony párnán kulcsot nyujtá neki, hogy azzal az iskola zárát fölnyitni, s öt tanuló társaival együtt ünnepélyesen bevezetni kegyeskednék. Ez megtörténvén, miután plébánus ur által az összesereglett gyülekezetnek a szentelési szertartások célja rövid vázolatban előadatott, meglőn a fölszentelés is. Ez után két iskolás gyermek szavalt. Az egyik ö méltóságához intézte pályatársai nevében gyöngeszózatát, röviden kiemelvén ernyedetlen buzgalmat és nemes tetteit a jó nevelés, szelid erkölcsiség és vallási buzgóság terjesztésére nézve, melly fényes érdemeit ö méltóságának hátalattal kebellet ismerik meg minden alattvalói, áldást könyörögvén le az ég boltozatiról kegyes pártfogójuk, valamint főrangu családjá minden tagjaira, hogy öket illy nemes keblű jótévedővel megáldotta, kérvén egyszersmind az egkek urát, miszerint a valódi nevelésben még előre nem haladott, és csak imént virágzásnak indult kedves hazánk terén

*) Az iskolai növendékek ez alatt (kiknek száma már 50nél többre szaporodott) nemzeti színű zászló után páronkint lépdelve, zenekíséret mellett indulót daloltak.

sok illy kegyes földesasszonyt támasszon; ki az emberiség gyöngö csemetéinek értelmi és erkölcsi műveltségét annyira szívén hordozva, pazar bőkezűséggel áldozik jobbágyai javáért. Ezután több idvezlések következtek. *)

Ámde ne gondolja a t. olvasó, hogy ő méltósága nagylelkűségének kegyforrása csupán ezen iskola létrehozásával nyílt meg, — több csatornákon át, és régóta szívárogtatja már ő szive jótékony harmatát, nem akarván tudatni baljával, mit jobbjá tud, mert érzi, mikép nincs edesebb s kielégítőbb jutalom e földön a tiszta öntudatnál. — Ő méltóságának csekély számú hitsorsosi lelki javára és vigasztalására irányzott nemes áldozatai közül, melyek valódi keresztényi buzgóságtól átmelegült szívét nyíltan hirdetik, szabad legyen mindenek előtt megértenem azt, miszerint ő b. e. férjével, gr. Dessewffy Józseffel (kinek hamvai ugyan már a sír sötét ölében pihennek, de emléke hű jobbágyai szívében hervadhatlan borostyánként zöldel) egy igen diszes, gazdagon fölékített, és maiglan csinosbuló kastélyi imaházát építtetett, s azt még 1833dik évben fölszenteltetvén, nem csupán főúri családja számára nyitotta meg, hanem a sz. mihályi kath. hívekkel is megosztani kegyeskedett, ez által nekik buzgóságuk élesztésére és gyarapítására módot és alkalmat nyújtván, hogy ott mindenki menedéket találjon, nyomasztó lelki és testi szükségében az ég s föld alkotójához, mint irgalom s kegyelem forrásához vigasztalásért folyamodandó, s vérző szívére mennyei irt esdeklendő. — Kieszközlő továbbá csüggedni nem tudó buzgalmával azt is, hogy ama talán századok óta Sz. mihályon nem élvezett urnapi ajtosságban is, mely a legfáslatabb emberi szívet is mennyei érzelmekre képes hangolni, hitsorsosival együtt résztvehessen; mi végre hogy a hívekben az ajtosság szellemét annál nagyobb fokra emelje, az ünnep méltóságához és fényéhez illő diszes egyházi edényeket, és különféle oltári s papi öltönyöket, u. m. csinos aranyozott szentségtartót (monstrantia) karpalástot (pluviale), mennyezetet (baldachinum), zászlókat, s egyebeket csináltatott. Ezen ünnepélyes ajtosságának, az idén már, hála az égnek! másodsor örvendhetünk, a körmenet a roppant kiterjedésű kastélyi angol-kertben, a szomszéd helységekből több zászlók alatt ide vezetett, legalább is hatszáz személyre növekedett néptömeg kíséretében tartatván. Az oltárok terebélyes fák alatt állítottak föl, ugyan itt a szabad ég alatt zöld lombok árnyaiban hirdettvén az oltári szentség tiszteletét tárgyazó Isten igéje is. — A vallásos grófi család ezenkívül, hogy szive sugalmának megfeleljen, nemcsak az élők, hanem az urban elhunytakra is függeszté figyelmét, ugyanis mit egykor, nevezetesen 1816ban ő méltósága b. e. férjével létre hozni hasztalanul törekedett, a kath. hívek sirkertjében föllállított üdvösségünk jelképe, a kereszt, felekezetiességi düh áldozatjával esvén, a mult évben szereltt menyének, született báró Wenckheim Paulina asszony ő nagyságának, a nemes jelleműnek, szelidség, vallásosság és kegyesség tükörpéldányának sikerült kivihetni, egy öntött vasból készített keresztet emeltetvén föl a sírhalmok közt Isten dicsőítésére, és sirkertünk díszére.

De az elősoroltakkal még ki nem apadt a lelkes özvegy grófnő ő nagysága kegyességének s bőkezűségének forrása, ő nemcsak övéiről, hanem másokéiról is nagylelkűleg gondoskodik. Neki köszönik hálátelt kebellet a t. löki anya-egyház hívei, hogy ajtosságuk emelésére sz. egyházukat különféle az isteni szolgálat, s egyéb szertartások alkalmával használni szokott ruhaneműekkel, u. m. karpalástokkal, miseruhákkal (casula) miseingekkel (alba) karingekkel (superpellicum), és zászlókkal gazdagon ellátva szemléltetik; sőt ugyan ezen kegyességét érezteti a t. büdi g. kath. hívekkel is, kiket legközelebb miseruhával, miseingekkel, egy csinos sz. menet (processio) használható keresztrel, és négy új zászlóval kegyes volt megajándékozni. Mit szóljak végre ama számtalan ügyefogyottak iránti könyörülő részvétéről, mellyel azoknak szeméiről a keserűség sajtolta könnyeket letörlni szokta, egyet sem bocsátván elűresen magától a szukolkódók közül, kik nála alamizsnáért esengnek. Tanubizonyosság erre az, hogy református vallású jobbágyai közül mintegy ötven nyomorult egyént: öregeket, vakokat, sántákat, bé-

nákat egyenkint egyegy véka étellel lát el állandóan évnegyedenként. Boldog, ki csak egy pár pohár vizet nyújt a szegénynek, mert jutalmát veszi! — Mi pedig a kath. iskola növendékeit illeti, ezeket évenként többszöri becses ajándékokkal, u. m. iskolai könyvekkel, és ruha-neműekkel fölszegeve, szorgalomra serkenteni, s bennök az iskola és tanulmányok iránti szeretet s vonzalom tüzét föllobbantani minden erejéből törekszik. E magasztos tettek hiven tükrözik mérfokozatát ama magas érzelmeknek, mellyek ő méltósága szívében hön lángolnak. —

Ezen az anyaszentegyház és hazánk oltárára rakott nemes áldozatokért, mellyek mint annyi gyöngyszemek ékítik ő méltóságának kivított érdemei fénykoszoruját, és a mellyeknek emléke a sz. mihályi kisdied kath. nyáj szívében asir széleig kitörülhetlenül vésvé leend, ő méltóságának, valamint tisztelt grófi családja minden tagjainak a haza színe előtt ezennel legérezkenyebb háláját, s legforróbb köszönetét fejezi ki, és szive mélyéből szakadatlanul harmatozó mennyei áldást és borulnan hosszú életet kíván a sz. mihályi kath. hívek nevében

K. E.

Kecskemét. Julius 2án. Ma délután ritka ünnepélynek voltam részese: — szabadalmas városunk négy lelkes tagja, ugymint: Buttinger Imre, Gyenes Mihály, Hornyik János, és Posta István urak, a nagylelkűség nemes érzetétől átmelegülve, a fa dolgában hiányt érző katolikus középtanoda részére mult évben négy holdnyi földet vásároltak, és azt erdővé alakítandók fákkal be is ültették, sőt a gyenge csemeték körül megkivantató ápolási, s ujtási terhet is önként magukra vállalták. Ezen fákkal diszlő telek átadására az említett jótévő urak mai napot tűzék ki; és ez szép számmal összesereglett vendégek jelenlétében, a város részéről hivatalosan megjelent főjegyző ur, mint élő bizonyosság, és átadó szónoklata mellett meg is történt. A középtanoda részéről köztisztviselőben álló Valentini Iván igazgató ur fogadta el, és köszöné meg a lelkes adakozók ritka jótéteményét, kik ezen napot még emlékezetesebbé akarván tenni, befejezésül egy magyar barátság füzerezte vendégséget rögtönöztek, mellyben számra mintegy 30an részcsültek, s egész másnap reggelig feszelen vig kedvvel élvezék a társas mulatság édes örömeit. A tanodalmi ifjuság kinyomott, s a vendégek közt kiosztott versezetben önté ki háláérzelmeit, s örökölte e nap emlékét. Az adakozók ezen nevelés körül tett igyekezeteket jutalmazza meg azon nemes öntudat, mely a tiszta kebelből eredt ténynek leghívebb visszafizetője. —d—

Vegyes ujdonságok.

(Antwerpen Rouchel kisasszony) mint vendég, a legnagyobb tetszéssel szerepel; s minden föllépte 5000 frankkal jutalmaztatik.

(Mehemed Ali Cairoból egy arab mént) küldött Victoria királynénak ajándokba, mely 14000 tallérra becsülteik.

(Jassyban, a moldvai fejedelem) fiának regényes házassága, az ugynevezett Darch grófnővel ismét föloldatott, miután kisült, hogy a fejlődmi mátká nem vala más, mint csakugyan — egy francia színésznő. A jó hölgynek tehát nem sokáig tartott vendégszereplése, s bár Moldvát el kell is hagynia, fájdalomt enyhíti az, hogy nem csekély összeg utraválót kapott.

(Landonban, Károly, braunschweigi herczeg) újságíró lön, s az ott megjelenő Deutsche Zeitung-ot megvén, annak nemcsak tulajdonosa, hanem szerkesztője is lett. Majd meglátjuk ő hgsége jobban fogja e tudni a kormányt vezetni az értelem, mint anyagi országában, honnan, mint tudjuk, kiüzett. —

(Hahn-Hahn Ida grófnő Sue Ödön „Egy inas emlékezései“ című munkája szerint, legujabban „Egy szobalánynak emlékezései“ című regénnyel lepte meg az olvasó közönséget. Már most egyéb nem hibázik, hanem hogy valamelyik lángelme a kocsisok, kályhafűtők, s dajkák emlékezéseit is megírja; — így legalább az egész cselédség titkai birtokába jöhetnek.

(Sue Ödön) még ezen a nyáron be akarja utazni Németországot, s ezen alkalommal minden játéklarangokat meg akar tekinteni, hogy „a zöld asztal titkai“ — című munkájához innét merítsen anyagot.

(Ő cs. királyi ap. felsége V. Ferdinand) Prechtler Ottónak „König Heinrich von Deutschland“ című művét arany érdempénzzel jutalmazta meg a költőnek szép művészeti s tudományos érdemei elismerésül.

(Westfaliában egy társulat alakult) mellynek kizárólagos czéla körében örök békét honosítani meg. Ennél fogva a tagok főkötelessége megszerülni minden perpatvart, a visszavonás és czivódó zenebona minden nemeit. Már egy illy társulat csakugyan káros volna hazánkban: — ugyan, hogy élnek el ügyvédeink?

(A tüzvész ez évben egész Európában) általános; a mult hó 10ke körül Konstantinápolyban is több mint 400 házat hamvasztta el, ép azon lakok közül, mellyek a mult évi nagy tűz dulásaitól megmenekültek.

(Párisban a bérkocsisok azon divatot) hozták be, hogy a legkedveltebb hírlapokat járatván, azokat vendégeik mulatására kocsijokban tartják.

(Ibrahim basa s tisztje, egy czethal csontváz) gyomrába zárattott a napokban. Amint t. i. Birminghamban tartózkodnék, a többi nevezetességek megvizsgálása közt kedve jött egy czethal csontvázat is közelebről megvizsgálni. Belép tehát kíséretével együtt annak boltozatos üregébe, hogy a váz ritkaságot közletről szemlélhesse; — azonban a mint ki akarna jönni, vezetője hirtelen eltűnik, s az ajtó előtt kiált a bémészcsoporthoz: „uraim! most jöjjenek be önök, Ibrahim basa egész kíséretével a czethal gyomrában van... És a nép seregestől tódult be a ritka látványt élvezendő, s a czethal-tulajdonos jó aratást tön.“ Ibrahim pedig örült, midőn végre egy kis részt talált, hol kiszabadulhatott.

(A portugali nagy korona gyémánt) mely 140 karat-, s 3¹/₂ millió frankra becsülteik, jelenleg Párisban zálogban van egy dúsgazdag tőzsernél.

(Az iparüzletnek egy új nemét hozta divatba) bizonyos asszonyosság Glasgowban a minap. Boltba ment t. i., s midőn különféle áru-czikkeket megvásárolt, kérdező, hogy mi volna az ára? 80 font sterling, monda a kereskedő. Erre a nő veszi erszényét, de abban csak 50 fontot találván, még 30 font-ra volt szüksége. Mit tegyen már most? tőprengé magában, s rövid gondolkodás után a kalmárhoz fordul, kérévén ezt, miszerint legényei közül engedné valamelyiket őt haza kísérhetni, hogy adosságát kifizethesse, mi is mindjárt megtörténik, mivel kocsija ép itt áll az ajtó előtt. A kalmár enged a nő kívánatának, s legényét vele bocsátja, hogy a pénzt meghozhassa. Ezek mennek, de korántsem a nő lakásához, mi a városban valószínűleg nem is volt, — hanem az örültek házába, hol a nő már előre rendelést tett, s a kalmárlegényt mint tébolyodott rokonát mutatja be az intézet tisztjének, ki nem ismervén a nőt, azt valódi becsületes uri asszonynak tartva, a kalmárlegényt haladék nélkül megfogata és becsukatá. És hiában szabadkozott, hiában mentegetődzék s protestált, ő csakugyan elzárattott, sőt mentségeire azon fenyegető választ nyéré, hogyha magát csöndesen és hallgatagon nem viseli, keményen megfenyítetik. Mit teheté mást? ő türe balsorsát, s csak néhány nap mulva sikerülhetett megszabadulnia, midőn a gaz-csel napfényre jött, de midőn a nő már föltalálhatlanul eltűnt.

K Ü L F Ö L D.

Portugalia. A „Comercio de Cadiz“ Lisbonból jun. 23ról egy levelet közöl, mellyben ez áll: „Mi ismét az 1837ik évi martiusi korszak közepette állunk; minden ünnep- s vasárnapon mozgalmak vannak. A sereg parancsot kapott nyugton viselni magát s be nem avatkozni. Úrnapján semmi ünnepélyes menet sem tartatott, mivel a seregek s néptömeg összecsoportulásától félték; „még is néhány santaremi hazafiak“ zavart okoztak. Das Antas mindenkép iparkodott a lázadókat lecsillapítani, de azok kövekkel dobálták. Utószó napokban rag-lapok találtattak a leghevesebb kitörésekkel a királynő ellen; miszerint ő nem akarja azt, mit a nép kíván, a ministerekkel ellenkezik sat. — A pénzhiány a legnagyobb fokra hágott; a kormánynak többé semmi kuforrása sincs, s nem tudja, miként segítsen magán, helyzete szomorubb alig lehet. A kormány ingadozik, késedelmezik, akar sismét nem akar. Ha mondom a kormány, ugy alatta nem értem Palma herczegét, mert ez a forradalmi férfiakkal tart, kiknek czéljuk — mint mondják — ez: a királynét bizonyos kitüntetés miatt, mellyel Thomar gróf irányában viseltetett, lealázni; legalább Reis-y-Vasconcellos herczeg megbizottja ekép nyilatkozott. Azt is beszélik, hogy Loureiro hadminister elbocsáttatását a királynőnek beadá, mivel das Antas gróffal, kit árulónak tart, egy rend mellett húzni nem akar. Erre a ministerek azonnaltanácskozás végett összesültek, ha elfogadják-e elbocsáttatási folyamodását vagy inkább Das Antas bocsátassék el. A királynő az utób-

*) Mind ezen üdvözléseket, hálanyilatkozatokat és jótettekrei buzdításokat kitörő éljenezések, zenehangok és taraczkok durrogásai válták föl, valamint a barátságos ebéd feletti toastokat is.

bi rendszabályhoz látszik hajlani; de kérdés: vajon a kormány elég erősnek érzi-e magát annak kivételére.

A madridi „Popular“ jun. 30-áról következőleg ír: „Azon hir terjeng, miszerint a miguelista csapatok Portugáliában tetemesen növekszenek, s Donna Maria da Gloria királynő ellen számos helységek fölkeltek; így tehát trónja két tulzó párt által támadtatott meg. Egy jun. 29-éről kelt vigoi levél szerint a miguelisták, számra mintegy 7000-en, Menzar-tért elfoglalták, s hogy e lázadók még más városokat is hatalmukba ejtettek. Az angol tudósítások — szinte jun. 30-ig terjedők — még komolyabb színezetűek. —

Spanyolország. Azon tiszteletteljes fogadtatásból, mellyben Don Henrique infans a francia udvarnál részesült, sokan azt akarják következtetni, hogy Franciaország politikájának e hercegre vonatkozólag nagyon meg kelle változnia. Eszélyes s ildomos magaviseleto, önmegtadása, föltétlen hódolata a királynő parancsainak, ezen változásra kétségkül befolyást gyakoroltak; de néhány egyének nézete szerint Franciaország nézeteiben s számításában II-dik Isabella férjhezmenetere vonatkozó utósó események is nagy változást idéztek elő. Mi által kényszeríthetett a tuillériák cabineto Trapani grófról lemondani, s miután Europa legyőzhetlen ellenzése meggyőző Isbellának Montpensier herceggel összekelése lehetlenségéről, miért nem akart Don Francisco infans fia valamelyikéhez folyamodni? Egyáltalában a Spanyol és Franciaország közti kötelékek tágulni látszanak, míg Franciaország és Anglia között, melly a Coburggali összekelést pártolja, e kötelékeket erősebben s szorosabban kötni akarják. Madridban azt mondják, hogy Isturitz cabinettanácsi elnök s ügytársai Don Henrique infanstól Bayonneból kelt leveleket kaptak, mellyekben az ellenei eljárás felett keserűen panaszkodik.

A galíciai főkormányzó egy bando-t bocsátott ki, mellyben mind azokat szigoruan megbüntetni fenyegetőzik, kik a Montemolin gróf párthívei által koholt azon híreket, miszerint a spanyol határszéli tartományokban Portugalia ellen absolutisticus törekvések terveztetnek, tovább terjeszteni nem általlanak.

Franciaország. Páris, jul. 8. Jacqueminot tábornok, a szajnai kerületbeni nemzeti testőrsereg főparancsnoka s a követekkamrájának tagja, a statusnak tett fontos szolgálatai tekintetéből jun. 27-éről kelt kir. rendelet következtében pári méltóságra emeltetett.

A végnélküli háboru ügyeiben, melly Algirban viseltetik, ismét néhány közönséges győzelmi hírről szól. A legfontosabb esemény talán a következő: Cavaignac tábornok seregének egy része jun. 17-én Mac-Mahon vezérlete alatt Msirda törzsök-népet erősen megverte. A francia katonák bosszúszomját leginkább az hágtatá oly magas fokra, minthogy a Msirda törzsök kunyhóiban oly tárgyakra akadtak, mellyek a Sidi-Brahimnál hitszegetten lemészárlott bajtársaiké valának. A Chasseur d'Orleans Sik zászlóalja, melly az előcsapatot képzé, különösen kitünteté magát, s egy ütközet alkalmával, mi minthogy három óráig tartott, az ellenség közöl 180nál többet legyilkolt. Az ellenséget barlangjaikból kiszoríták, mellynek nagyobb része másnap magát megadá. Ugyan ezen tudósító megemlíti, miszerint számos nő is esett légyen el, mi azonban oly népeknél, hol a nők ruházata a férfiakétól nem sokban különbözik, alig kikerülhető. A tunisi törzsök-nép mindinkább beelégedni látszik az oralok „sz. háborujába“, mintegy 400 lovas s 600 gyalogságot állítanak föl, kik azonban 20kán Randon tábornok által erősen megverettek. Egészen a tunisi tartományig üldöztek s itt a szokásban levő hadi rendszer szerint két

falu földig lerontatott. Abd-el-Kader a marocci pusztákban fekvő Figuig oasiban tartozkodik.

Clementina hercegnő Sachsen-Coburg-Gotha August herceg neje tegnap Neuilly-palotában leánygyermeket szült.

N. Britannia. London, jul. 7. A királynő tegnap délután Buckingham palotában udvart s titkos tanácsot tartott, melly alkalommal Sir R. Peel s társai a királynő által elfogadtattak s tiszti pecsétüket átadák. Erre Russell lord s ministertársai ő felsége kezébe, azt megcsókolván, az esküt letették. Cabinet-tanácskozás után Sidi Ahmed a tunisi bey rendkívüli követe ő felségének Palmerston lord külügyminister által bemutatott. Ibrahim basa, kit szombaton a „keleti felszigeti gőzhajótársulat“ megvendégelé, végre a Buckingham palotában holnap tartandó nagy udvari lakomára meghívatott. — A felsőház tegnapi ülésében a pártok helyeiket megváltoztatták; a ház eddigi ministerei az ellenzéki-, Lansdowne, Minto, Clanricarde, Auckland és Clarendon a miuisteri padokban. Richmond herceg, ki eddig a keresztben fekvő padokban ült, most az ellenzék részén a ministerekkel szemközt foglal helyet. Brougham lordot Lyndhurst lord s Stanley közt helyet foglalni látni vidámságot okozott. Az ülés más napra halasztatott. Az alsóházban Tuffnell a további választások egész sorozatát indítványozá, minthogy több tag ministeri állomást nyert. Ezenkül néhány vaspálya bill mozdított elő. A választási előkészületek London ó-városban már megkezdettek s kilátást nyujtnak, hogy Russell lord minden ellenzés nélkül ismét megválasztatik. Részen van a nagy kereskedők, tőzsérek sat. többsége, kik közöl a kereskedelmi csarnokban tartott mai választó ülésben, mellette Rothschild hevesen szónoklott. — Azt beszélik, hogy Tamworthban a legkorábbi általános választásnál Sir R. Peel-lel egy protectionistát fognak szemközt állítani.

Az évnegyedes jövedelmi lajstromok nyilvánossá tétettek s az egészben kedvező eredményt nyujtnak.

Az új angol ministerium jul. 7-dikén működését megkezdé. Lord John Russell jul. Skán ujonan London ó-város parlamenti tagjává választatott; semmi vetélytárs sem mutatkozott.

Németalföld. Haag jul. 5. Genney statusminister, számos éveken át az elsőkamrák tagja s elnöke, az 1840-ik évi zavaros időkbendeiglenes pénzügyminister, a németalföldi orosz-lány-rend nagy keresztése sat. 80 évét meghaladva meghalt.

Oroszország. A császár legmagasabb határozatánál fogva az eddig adóval terhelt lengyel iparkészítvények jövedőben az orosz birodalom régi tartományai szabadon vitethetnek be. Sz. Pétervárt már egy bizottmány is ült össze a nagyherceg trónörökös elnöklete alatt, hogy az illető nagy fontosságú rendszabály keresztülvitelére szükséges előintézkedéseket megtegye.

Északamerikai egyesült státusok. A jun. 18-áról kelt új-yorki levelek következőkről értesitenek: Az oregoni szerződésnek tökéletes befejezése a washingtoni senatusban, a külügyekkel megbizott választmány elnökének Allens-nek visszaléptével kevesse hátramaradt. A képviselők házában bizonyos McDowell a szerződés ellen indítványt tön, mi azonban 156 szóval 25 ellenében megbukott. — Az elnök a congressushoz intézett követség által a mexicoi háboru miatt 12 millió dollár hiány fedezésére hitelt kívánt, melly vagy kölcsön vagy kincstárjegyek kibocsátása által szerzetnék meg.

TÁRSULATOK ÉS INTÉZETEK.
Ipargyesület. A kiállítás ügyében. A folyó hónap 15-kén megkezdetvén az iparműkiállítási teremek felszerelése, s utána azonnal a kiállítványok elhelyezése s lajstromozása fogván következni, mig mind az tart, a még eddig be nem jelentett küldemények is elfogadtatnak. Azért mind azok, kik már jelenkéttek, mind azok, kik munkáikkal netalán még nem készek, ezennel értesitetnek, miképen készítményeik a folyó hónapnak egész 27-ig kizárólag még mindig akképen beadhatók, hogy az elhelyezés és lajstromozás tekintetében érdekeik mit se szenvedjenek. A kiállítási bizottmány rendeletéből julius 14. 1845. Csanády jegyző.

A József-nádor nemzeti képesarnokát alakító egyesülethez közelebbi napokban következő érdekes levél érkezett:
„Ő felsége Mária Ludovica, fenséges főhercegnő, s Parma uralkodó hercegnője, a Pesten alakítandó József-nádor nemzeti képesarnoka előmozdítása végett hozzá intézett kérelmet annál is inkább kegyesen fogadá, minthogy az Magyarországra néve oly nevezetes napon nyitattik meg. — Ő felsége ennél fogva, azzal bizta meg Kerpel Leopold magyar szövetségű festőművészt, ki magát Olaszországban képezé művészetében, és sok oldalról ajánlatot, hogy a római colosseumot, saját tanulmányaiól előmutatott és igen szorgalmasan készített mintalap szerint olajban fesse le, mellyet ő felsége arra szánt volt, hogy emlékül József-nádor nemzeti képesarnokának beküldje meg ennek megnyitása előtt, minthogy a műnek még f. évi szeptemberben el kell készülnie. — Reményli ő felsége, hogy a fiatal művész magának és hazájának becsületet szerzend, s föladatainak közelégedésre méltólag felel meg. Schönbrunn 1846-ki julius 8-án ő felsége a fenséges főhercegnő, Parma hercegnőjének főudvari mestere, gróf Bombelles Károly m. k. — Midőn nemzeti vállalatunkra néve ezen igen örvendetes tudósítást nyilvánítani alólrtnak szerencsésje van, nem kételkedhetik, hogy e magasztos példa sikerdús ösztönül hatand más egyebekre is, kiknek tehetségükben áll a kitűzött nemzeti ünnepe, és az azt örökítendő intézetet hasonló nagylelkűségi adományokkal minél dícsőbb fényben előtűntetni. Kéretnek ezuttal ismét és ujjolag azon t. cz. hazafiak, kik az említett egyesületől ennek célja előmozdítása végett aláírási leveket sziveskedtek elfogadai, hogy ezeket (miután mind a viszázküldés határidejét már túlhaladtuk, mind pedig a nemzeti képesarnok megnyitásának napja mindinkább közeledik, melly alkalommal több tekintetből szükség leend a t. cz. résztvevők neveikre) minél előbb visszaküldeni ne terheltessenek. — Mátyray Gábor, egyesületi titkok.

A pesti vakok intézete pénztárába folyó 1846. évi január 15-ő napjától fogva ugyanazon évi julius 15-ő napjáig a következő jótékony adakozások fizetettek be, pgő pénzben: Január: Szottfrid József Győr városa tanácsnoka hagyomány Hergezel Ferenc ur által beküldetett 100 ft; Suhári Nagy Terézia és testvérei ajándéka Búrjan István ur által 50 ft; Széher Mihály ur ajándéka 2 ft; Chebe Imre nagy-orosi plebánus ur hagyomány 10 ft; migos gróf Eszterházy Ferenc ur ajándéka 24 ft; a pesti eszmadia czéh 10 ft; Szaszovits György hagyomány 2 fr; Molnár Péter hagyomány Heller János ur által 10 ft; Babics András veszprémi kanonok ur hagyomány Kovács István ur által 80 ft; egy névtelen ajándéka 20 ft; Fürst Anna hagyomány. Káloczy Károly Pest városi tanácsnok ur által 2 ft; edelenyi lelkész 25 ft; özvegy Grabovszky asszony 1 ft 30 kr; Gozman György urtól az arany s ezüstműves czéhtől 4 ft; Kornides Borbála asszony hagyomány 5 ft; Religio és nevelés szerkesztőségétől 10 ft; Zombor városától 15 ft; izraelita község imaházától 2 ft 30 kr; néhai Hvizdák született Szlavkovszky asszony hagyomány 50 ft; főtisztelendő Szentpéteri zágrábi székesegyház kanonokától 100 ft; Kettorez Tamás hagyomány 4 ft; szepesi egyházmegyéből 29 ft; Lazarovits Jánostól 48 kr; egy névtelen ajándéka 20 ft; — összesen 576 ft 48 kr. pengő pénzben — Kelt Pesten julius 3-kán 1846. Molnár György m. k. pénztárnok Szentkirályi elnök.

Elphay Sándor vezetése mellett szerkeszti **Illusz Oláh János.**
Könyv-hirdetés.
Épen most jelent meg Nyitrán s 6 pengő krért kapható: **Erköletesi velős mondások**, az ifjúság használatára némely magyarázatokkal összegyűjté s kiadá Vertler Mátyás ajt. rendű oktató. (1-3)
Fölhívás.
Egy magyar uri házhöz két gyermek számára, egy a magyar nyelvtanban tökéletesen jártas oktató kívántatván, mindazok, kik e nemű alkalmazást ohajtanak, ezennel fölhivatnak: hogy magukat a hidéptészeti hivatalban t. Tasner Antal urnál jelentsék; — szivesen fogadtatnék egyébiránt, ha azon egyén a magyar nyelven kívül egyszersmind a zenében is, vagy rajzolásban oktatást fogna adhatni. (1-3)

Státuspapírosok árkelete.
Bécs julius 14-kén.

5 ptes státuskötelezvény	ft p. p.	111 3/4
4 " " "	" "	101
3 " " "	" "	74
2 1/2 " " "	" "	60 1/4
1834-diki státuskölesön	(590 ft p. p.)	775
1839 " "	(250 ft p. p.)	305 3/4

Letteria húzások.
Kassán julius 11-kén: 29. 84. 20. 55. 77.
Bécsben, „ 11-kén: 3. 5. 24. 28. 40.

Dunavizellás
Julius 18-kán: 8. 8. 9. az 0. fölött.

Gabenaár váltó garasokban.

	Tisztal-buza	Kétszeres	Rozs	Árpa	Zab	Kukorica
14. (pesti m.)	200-230	—	150-154	110-125	90-100	135-144
10. (pozsi. m.)	116-145	—	95-114	70-75	60-64	80
10. " "	90-142	—	80-100	61-80	50-70	65-80
10. " "	146-160	—	118-124	90-96	67-70	75
13. " "	100-110	—	—	50-55	50-55	60-65
8. " "	160-165	135-140	125-130	90-95	67-70	100-115
6. " "	138-180	—	105-139	85-95	66-78	86-95
6. " "	100-130	80-95	90-110	60-65	—	—
14. " "	120-137	100-115	96-97	55-57	53-55	60-67
9. (kis véka.)	— 64	— 44	— 40	—	— 24	— 30

Részvények árkelete.
Julius 14-kén.

Pesti közép. vasut részv. (500 ft p. p.)	96
Nagyszombati " (10 ft p. p.)	—
Soproni " (2000 ft p. p.)	190
Pesti lánchíd részvény (100 ft p. p.)	140
Eszterházy sorsjegy (40 ft p. p.)	57 1/2
Bécsi bankrészvény	1570
Dunagőzhajó (500 ft p. p.)	690
Bécs-gloggnitzi vaspálya	136
Budweis-Linz-gmundi (200 ft p. p.)	223
Északi	186 1/4
Majlandi	117